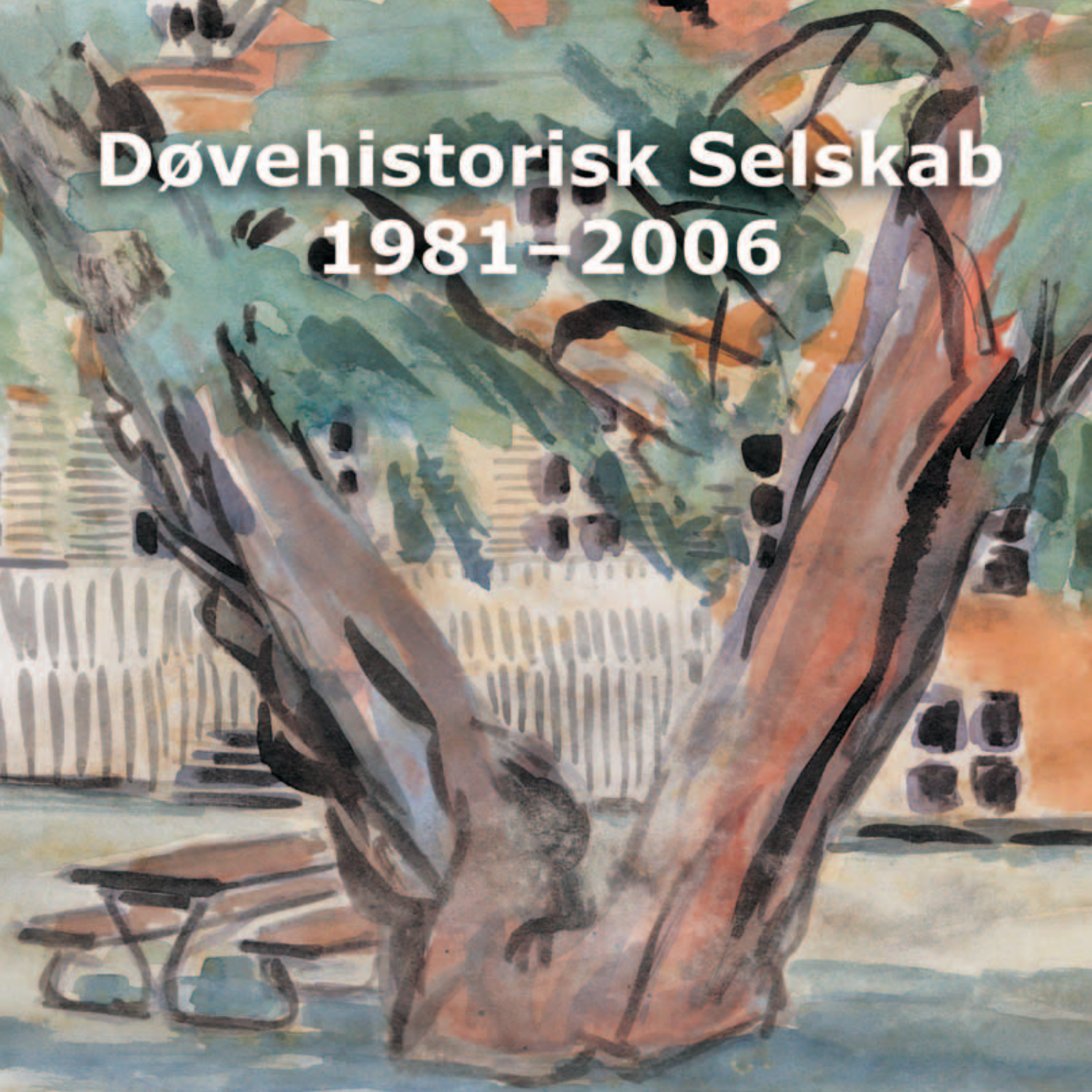

A watercolor illustration of a park scene. In the foreground, two large, stylized trees with thick, reddish-brown trunks and dark, leafy canopies dominate the view. Behind them, a white picket fence runs across the middle ground. To the left, a wooden park bench is visible. In the background, there are hints of buildings with orange roofs and windows. The overall style is soft and painterly, with visible brushstrokes and a muted color palette.

Døvehistorisk Selskab 1981–2006

Døvehistorisk Selskab blev stiftet den 25. november 1981 med det formål at være med til at markere døveundervisningen i Danmarks 175 års jubilæum den 17. april året efter.

Det skulle blandt andet ske ved at skabe en studiesamling og ud fra denne lave en jubilæumsbog. Det var forstander på Døveskolen på Kastelsvej, Palle Vestberg, der i tæt samarbejde med tidligere forstander Asger Holm og inspektør Sven Gudman skulle indsamle materiale og dernæst foretage den endelige redaktion.

Foruden ovennævnte skulle følgende medlemmer af Selskabet bidrage med artikler: Ole Artmann, Knud Børrild, Bernhard Christensen, Anders Døssing, Britta Hansen, Anneline Harboe, Peder Høiberg, Ebba Kampp, Arne Knudsen, Lea Marckmann og Karvig Rasmussen, alle personer dybt engageret i arbejdet for og med døve.

På et redaktionsmøde i Døveforsorgens Historiske Selskab, (som var Selskabets første dækkende, men lidt tunge navn), blev linierne for bogen trukket op.

Det var planen, at bogen skulle have ligget færdig på jubilæumsdagen i 1982, men det skulle snart vise sig, at arbejdets omfang var større end forventet, og da der tillige skulle arrangeres fest på dagen, måtte den endelige færdiggørelse udskydes.

Efter festlighederne tog Palle Vestberg atter fat på redigeringen af bogens tekst og Sven Gudman tog sig af illustrationerne. Samtidig var Jan William Rasmussen indtrådt i redaktionen.

Foruden det allerede indsamlede materiale, var der sket det glædelige, at jubilæet havde bevirket, at mange enkeltpersoner havde sluttet op om ideen om et døvehistorisk selskab og en studiesamling og foræret os deres bøger, billeder og breve.

1981

Det gjorde selvfølgelig ikke arbejdet med bogen nemmere, men meget mere tilfredsstillende. Der var dukket så meget nyt materiale op, så de følgende mange måneder havde redaktionen en meget travl tid.

Sidenhen fulgte mange foreninger, institutioner og skoler ideen op om en fælles døvehistorisk studiesamling. Illustrationerne på siden viser emnerne: bog, billede og arkivalie, der indgår i Studiesamlingen.

A. C. Nyegaard, elev på Det kgl. Døvstumme-Institut i København 1834–38 og sidenhen lærer sammesteds 1853–1901 udgav i 1871 den første danske tegnordbog.

*Det var Peter Nikolaj Møller,
der illustrerede bogen. Han lavede
også denne søde reklametegning,
hvor man ser den lille pige øve sig
i håndalfabetet.*

Og som noget nyt udsendte Nyegaard tillige en pressemeddelelse, som førte til omtale i dagspressen.

Kybenhavn d. Juii 1871.

Fr. Ratschius!

Jeg tillader mig foresat at tilføje endnu et lille Notat: De
Godebørnnes Hønderskabst samt et Parke af deres Littere Tegn, som jeg, i Lov,
mig med at for Andet, for at give i disse Dage, og det vilde glæde
mig meget om De end Gjennemførelse af, og end at anfordre for
Sjældent Dødsel, vilde finde Andet, og end at anfordre for
dette end at for anbefalende Det i Lov om det Blad.

[illegible]

*Fra Selskabets start
og til nu har det været et
ubetinget krav at Selskabets
love skal være enkle.
Og administrationen
af Selskabet ligeså.*

Kastelsvej, den 25. november 1981.

Vedtægter for Døveforsorgens Historiske Selskab.

- § 1. Foreningens navn er Døveforeningens Historiske Selskab.
- § 2. Foreningens formål er, at indsamle, systematisere og udgive materiale der oplyser om døveforeningens virke og udvikling i Danmark.
- § 3. Som medlemmer kan optages alle der har lyst til at beskæftige sig med døveforeningens historie.
- § 4. Foreningen holder generalforsamling én gang om året.
Generalforsamlingen vælger -ved almindelig stemmefletthed- tre personer, der selv konstituerer sig som formand, sekretær og kasserer, og udgør foreningens forretningsudvalg.
Forretningsudvalgets medlemmer er på valg hvert år.
Generalforsamlingsdagsordenen skal indeholde følgende punkter:
 1. Formandens beretning.
 2. Fremlæggelse af revideret regnskab.
 3. Valg af forretningsudvalg.
 4. Eventuelt.
- § 5. Det er gratis at være medlem af foreningen der finansieres fra project til project via fondsmidler og offentlige tilskud.
Ved foreningens eventuelle opløsning, tilfalder et overskud Danske Daves Landsforbund.
- § 6. Foreningens regnskab skal revideres af en statsautoriseret revisor.

P.t. er foreningens formand cand.theol. Arger Høin
sekretær skoleinspektør Sven Gudnæs og kasserer cand.
psych. Palle Vestberg.

Revisor, statsautoriseret revisor Ole Artnann.

Den 17. april 1982 vajede flagene over Døve-skolen på Kastelsvej fra en heldigvis skyfri himmel. Og jubilæumsdagen blev fejret på allerflotteste manér. Dagen startede med en fest- og cirkusforestilling i Cirkus Benneweis i World Cinema under overværelse af regent-parret.

Derefter gik det i samlet procession – dog uden monarken – anført af musik-korps og hestevogn gennem byen ud til Sko-len, hvor der ventede en gigantisk fest.

Skolen var naturligvis den udfarende kraft i arrangementet godt støttet af mange hjæl-pende hænder udefra og med finansiell støtte og velvillighed fra mange sider.

Der var inviteret mange gæster, officials, tidligere lærere og elever, så der har været rundt regnet 1000 deltagere. Hele Skolen var inddraget til festlige aktiviteter.

Døvehistorisk Selskab bidrog også med en udstilling om de forgangne 175 år. (En ud-førlig beskrivelse af udstillingen kan læses i Kastelsposten 1982 nr. 68).

Skolens righoldige bibliotek og arkiv gjorde det muligt at besvare spørgsmål: Hvor – hvor-når – hvordan begyndte og foregik undervis-ningen på Det kgl. Døvstumme-Institut, og hvordan har den formet sig op til vore dage?

1982

om tegnsprog og hans mange ideer om læse- og lærebøger for døve børn.

Man kunne se planer for opførel-sen af den nuværende skole og senere udvidelser. Håndskrevne dagbøger og eksamensstile fortalte om dagliglivet, skomagerværkstedet, portneren, den årlige skovtur, sovesalen, man kom hele vejen rundt om dagliglivet.

Et afsnit var helliget undervisnings-materialer anno 1982.

Bøger og billeder, som Castberg havde købt på sin Europarejse 1803–05 (hvor han besøgte de mest velrenommerede døveskoler), var naturligvis nogle af udstillingens virkelige klenodier.

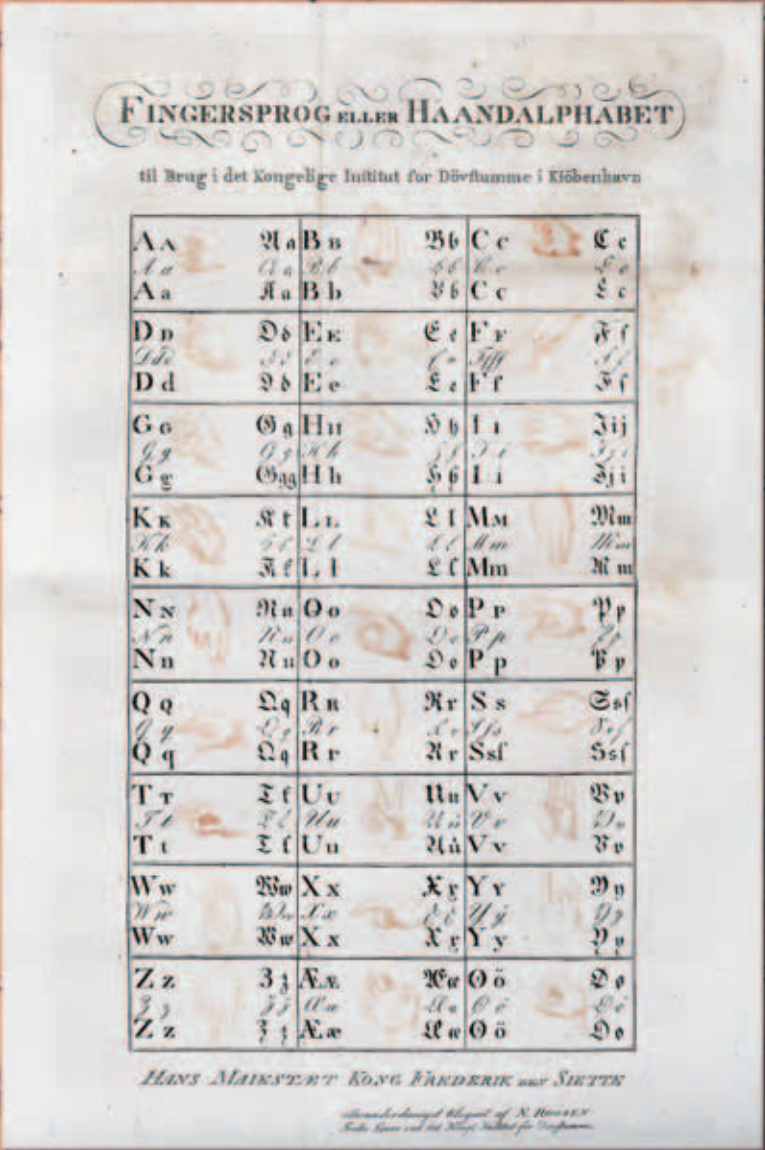
Udstillingens første afsnit var helliget stifteren af døveundervis-ningen i Dan-mark, Peter Atke Castberg og hans mange initiativer, hans beretnin-ger og ideer

Derefter fulgte en afdeling med bille-der fra skolen og eleverne fra de sidste 25 år, og det gav på jubilæumsdagen man-gen en god anledning til spørgsmålet: »Kan du huske –?«

På udstillingen kunne man se Danmarks første pressebillede af kommunikation i tegnsprog.

Det første danske hånd-alfabet fra 1808 er stukket af den døve kunstner, N. C. Roosen, der var ansat på Institutet. Castberg havde på sin Europarejse lært, at det var vigtigt, at der blev ansat døve lærerkræfter. Kobberpladen, som an-vendtes til tryk af hånd-alfabetet, opbevares i Studiesamlingen.

Ovenpå de festlige jubilæumsdage kunne arbejdet fortsætte, dels med jubilæumsbogen, men tillige med indretningen af Studiesamlingens lokaler i kælderen, som Skolen velvilligt havde stillet til rådighed.

Det var så heldigt, at de lokaler, som indtil 1974 havde været brugt som køkken og siden som kantine, var blevet ledige, efter at man igen havde taget spisesalen i brug.

Hertil flyttede man så Skolens historiske bibliotek og arkiv, samt alt det materiale som ved jubilæet var skænket Selskabet og som skulle danne baggrund både for den nuværende Studiesamling og jubilæumsbogen.

Arbejdet med bogen skred fremad og da det så ud til, at også det økonomiske grundlag var i orden, ikke mindst takket være en garanti fra Danske Døves Landsforbund, kunne vi trykke på startknappen for trykning.

Det var et stort øjeblik, da Sven Gudman og Palle Vestberg kunne køre jubilæumsbogen i hus,

1983

Således blev generalforsamlingen den 15. april naturligvis præget af, at vi senere på dagen skulle markere udgivelsen af jubilæumsbogen ved en stor reception og efterfølgende fest.

I 1983 talte selskabet 15 medlemmer.

og der blev naturligvis også tænkt på eleverne på denne store dag,

og det var to glade og lettede forstandere, Palle Vestberg og Asger Holm, der ved receptionen kunne åbne en velfortjent øl.

Jubilæumsbogen kom også til det kongelige slot, hvor formanden for Danske Døves Landsforbund, Asger Bergmann, her skænker et eksemplar til kronprins Frederik, der er protektor for Landsforbundet.

Bogen blev så godt modtaget og flittigt brugt, ikke mindst i uddannelsesinstitutioner, at det blev nødvendigt at lave et genoptryk i 1997.

Bogen så naturligvis tilbage på de 175 år, men havde også et bud på, hvordan kommunikation kunne komme til at tage sig ud.

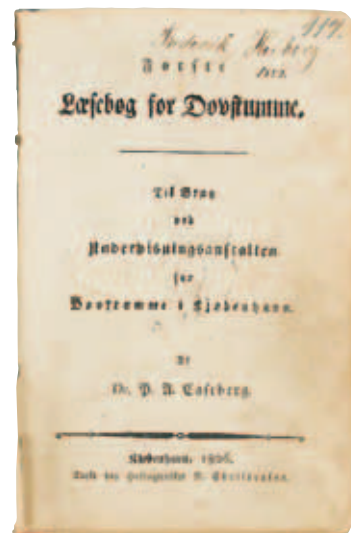
Det lød næsten for fantastisk til at være sandt.

Medlemstallet var nu oppe på 25, og generalforsamlingen, der dette år fandt sted den 28. januar, blev nu kaldt årsmøde, idet mødet havde flere emner end generalforsamlingen på programmet. Inden generalforsamlingen serveredes frokost, og den nye udstilling i Studiesamlingen handlede derfor naturligt om køkken og kost på Skolen gennem tiderne.

I det forløbne år havde Døvefonden støttet Selskabet med 8.000 kr. til køb af nye reoler.

Bogbestanden var blevet registreret af bibliotekarerne Bodil Randers og Margit Andreassen. I katalogen er der både en alfabetisk og en systematisk indgang. Såvel det alfabetiske som det systematiske register baserer sig på samme system som anvendes af folkebibliotekerne, så det er velkendt.

Castberg udgav allerede i 1806 en Første Læsebog for Døvstumme. Forstander Søren Heiberg (1839–65) forærede i 1856 læsebogen til sin søn, Frederik, der senere skulle blive forstander på Instituttet (1890–1919).

1984

Den 8. juni kunne Selskabet fejre, at registreringen af det historiske bibliotek nu næsten var færdig. Det første nummer af Selskabets tidsskrift udkom samtidig, og heri var netop en beskrivelse af registreringen af biblioteket.

Ved tidligere forstander for Nyborgskolen Peder Høibergs død arvede Selskabet hans omfattende arkivalie- og billedsamling. Dette materiale blev senere anvendt ved Nyborgskolens 100 års jubilæum i 1991.

Den 1. september havde Døvefilm en reportage fra Studiesamlingen.

Karin Stilling, datter af Danmarks første legendariske døvepræst, Johs. Jørgensen, skænkede Selskabet bøger, billeder, herunder en smuk samling af fotografier på glasplader, og arkivalier fra faderens omfattende virke.

Han begyndte som lærer på Kastelsvej, blev præst i 1900, var formand for Døveforeningen af 1866, redaktør af Smaablade for Døvstumme og besad mange andre tillidshverv frem til sin død i 1939.

Forstander ved Det kgl. Døvstumme-Institut i København, Rasmus Malling Hansen (1865–1890) havde 7 døtre, hvoraf én, Zarah, i 1891 blev gift med Fritz Bech, lærer ved samme institut og senere forstander for A-Skolen i Fredericia.

En datter af Fritz Bech, Zarah Sprechler, kontaktede Selskabet for at høre, om vi var interesserede i bøger og billeder fra det Bechske hjem.

Ved et besøg i Zarah Sprechlers smukke hjem fik Selskabet tillige stillet i udsigt, at vi også ville få en meget smuk chifffoniere fra det Malling Hansenske hjem.

Johs. Jørgensen udgav i 1907 De døvstummes Haandalfabet og 280 af de almindeligste Tegn. Det var med kordegn Carl Becker som model.

I anledning af formanden, Asger Holms 85 års fødselsdag den 26. april afholdt Selskabet en meget velbesøgt reception.

Asger Holm var en kendt person i døveverdenen ikke kun i Danmark, men også ude i den store verden. Han startede som lærer i Fredericia, blev siden forstander i Nyborg og senere på Kastelsvej. Han var tegnsprogets mester og underviste i dette til højt op i årene.

Årsmødet den 28. januar blev for første gang afholdt om aftenen, så der blev mulighed for at arrangere middag. Dette år lød menuen på sønderjysk grøntlangkål.

Efter spisningen fortalte bibliotekarerne Kirsten Trap-Jensen og Peter Fred Rasmussen om deres registrering af Selskabets store billedsamling. Registreringen er nu næsten tilendebragt, og der er lavet et system, der er meget velegnet til vores samling.

Det har været muligt at videreudvikle registreringen med nye emner uden at skulle lave noget om, hvilket har været en kolossal fordel.

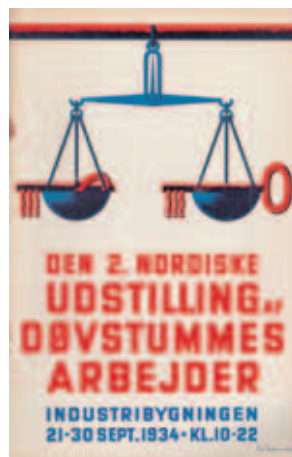
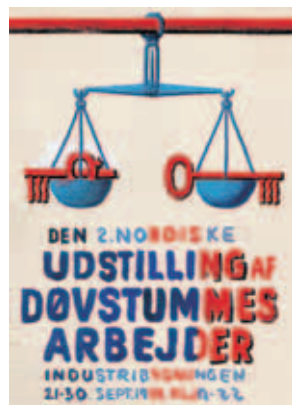
Det er ikke så nemt at udgive et tidsskrift, har vi måttet sande, men det blev dog til et nummer dette år. Og det var naturligvis helliget billedet i undervisningen i det 19. århundrede. I forbindelse med udgivelsen blev der også lavet en udstilling om emnet, som årsmødedeltagerne kunne glæde sig over.

Den 13. december foretog 4 medlemmer en udflugt til Östervångsskolan i Lund for at kigge på museet der. To entusiastiske ansatte, Birgitta Ek og Axel Nelson, havde på få år skabt et bemærkelses- og efterlignelsesværdigt museum. Der var virkelig mange ideer at tage med hjem.

Ved Danske Døves Landsforbunds 50-års jubilæumsfest den 16. maj på Kastelsvej holdt Døvehistorisk Selskab åbent hus, og mange benyttede lejligheden til at kigge forbi.

Selskabets kustode Jan foretog med økonomisk støtte fra Døvefonden en studierejse til Norge og Sverige, hvor han besøgte døveskolerne i Oslo, Trondheim, Stockholm, Örebro og Vänersborg. Alle havde betydelige samlinger af materiale til belysning af døves vilkår, og alle havde store problemer med at få dem registreret og gjort synlige.

Fra boet efter litograf Sten Heilmann-Clausen fik Selskabet en omfattende samling af hans tegninger, og ikke mindst arkivalier og tegninger fra opførelsen af Bouillys teaterstykke Abbé de l'Épée, som han satte i scene ved opførelsen i 1942. Her ses 2 udkast og hans endelige valg til plakaten for udstillingen ved den nordiske kongres i 1934.

Der blev desværre sjældent fotograferet ved de første årsmøder, men dette år er undtagelsen:

Koncentration præger tilhørerne ved generalforsamlingen,

måske endnu mere koncentration ved indtagelsen af sulemaden,

og formanden holder godt øje med Ole Artmanns kurtiseren af ældre kvindelige medlemmer.

Årsmødet blev afholdt den 21. februar, og de 13 deltagere kunne besé den nyindrettede studiesamling i det gamle køkken.

Forretningsudvalget kunne berette, at registreringen af billedsamlingen nu var færdig og at man derefter ville kaste sig over arkivalierne.

Skolen havde fået den favorable ordning med Landsarkivet for Sjælland, at vi kunne beholde arkivalier fra 1870 og fremefter, så længe vi gjorde så megen brug af dem, som vi gjorde og stadig gør den dag i dag. Og så i øvrigt passe godt på dem. Også det sidste har vi levet op til.

Inden middagen så deltagerne Bonaventuras fortræffelige film fra 1934 om døveskolernes liv.

Derefter kunne vi gå over til sulemad: Gravadt makrel, blodpølse med sirup, gule ærter med flæsk og hamburgerryg. Til sidst kaffe og konfekt. Tyge Salvig, Fredericia-skolen, havde sendt en flaske hjemmelavet bitter til at skylle sulemaden ned med.

Fra Ole Artmann modtog vi arkivalier fra hans skoletid i Nyborg og videre uddannelse.

Sammenlægningen af de 3 skoler, Rysensteensgade, Randersgade og Kastelsvej til én skole på Kastelsvej betød, at der blev en hel del skoleinventar til overs. Så mens nogle smed stole, borde, skabe og andet godt op i containeren, bar Selskabets kustode det tilbage til kælderen, så man til sidst bogstavelig talt ikke kunne komme ind ad døren.

Ved receptionen i anledning af overlærer Inge Larsens 40 års jubilæum havde Selskabet lavet en udstilling, fortrinsvis baseret på hendes eget omfangsrige materiale, der sidenhen er skænket til Selskabet.

Af Henning Dræby modtog Selskabet et meget smukt fotoalbum og et album med papirarbejder fra hans tid (1915–19) i Vilhelm Larsens Børnehaven for Døvestumme i Fredericia.

Det var heldigt for døveverdenen, at Henning Dræby var i stand til at oprette en Henning Dræbyfond, der støttede mange tiltag.

Således blev også Døvehistorisk Selskab betænkt i 1996 med 10.000 kr. Det er Henning Dræby i midten. Fotograf og bestyrer af fonden var pastor A. Tillner Andersen.

Ebba Kampp startede på Yelva Søeborgs Skole i 1934. Dengang havde Skolen til huse i en lejlighed på Hollændervej, men den flyttede så til lejede lokaler ved Brøndby Strand. I 1956 fortsatte den i en nyopført bygning i Randersgade med navnet Statens skole for svært tunghøre Børn.

Under højtideligheden afsløredes et maleri af fru Kamp, malet af Kim Rosenvold. Desuden var der udarbejdet et festskrift med bidrag af blandt andet Bernhard Christensen, Vibeke Gelskov, Eskild Friehling, Jan Rydicher, Sten Lykke Madsen, Gunni Terman og Erik Vording.

Kim Rosenvold har i det forløbne år på fortræffelig vis ordnet Studiesamlingens arkiver. I Selskabets tidsskrift for 1988 beskriver Kim Skolens bygningshistorie baseret på sit arbejde med arkivet.

*Der er afskedsfest for forstan-
derinde Margrethe Johnsen den
22. oktober 1930. De to enlige
herrer må være chauffører til
Hjemmets biler, der blandt andet
også kørte det renvaskede linned
til Amalienborg.*

Og det er hver dag, også om lørdagen.

[illegible]

Kim Rosenvold i sit atelier ansigt til ansigt med Ebba Kampp.

På årsmødet den 26. februar med 22 deltagere drøftede man et forslag om et mere brugervenligt navn til Selskabet, også fordi døveforsorgen ikke eksisterer mere. Det nye navn Døvehistorisk Selskab blev konfirmeret på den næste generalforsamling.

Der var genvalg til forretningsudvalget, Asger Holm, Sven Gudman, Jan William Rasmussen, Karvig Rasmussen, og nyvalgt blev Lene Ravn. Revisorerne er fortsat Britta Hansen og Annelise Harboe.

Efter generalforsamlingen fortalte konserverator Per Laursen om konservering af papir og om konservering af Studiesamlingens arkivalier. Selskabets tidsskrift for 1988 indeholdt Per Laursens foredrag med eksempler fra Studiesamlingen før og efter en konservering.

Middagen var en tro kopi af jubilæumsmiddagen for Arbejdshjemmet for døvstumme Piger, indtaget på Den kgl. Skydebane 1. juni 1919.

Hvert år holder Skolen en emneuge og dette år var emnet Skolen i 1950'erne på programmet.

Her holdt Karvig Rasmussen, korrekt påklædt, almindelig skoletime, som den tog sig ud dengang. Inden timen måtte børnene til deres store forundring stille op i 2 rækker i skolegården, inden man samlet gik pænt og roligt op til time.

Ved Zarah Sprechlers død fik vi foruden den føromtaltte chiffoniere også en brudekiste, som var snedkereret af en døv snedker til forældrenes bryllup i 1891.

Den bestod af Brun Suppe, Fiskefilet Grand Vefour, sauce vin blanc, Lammesteg, Compot & Salat, Is, Mokka.

Efter middagen fortalte Niels Christensen om den døve amerikaner Flournoys bestræbelser på at skabe en døvestat i USA i slutningen af det 19. århundrede.

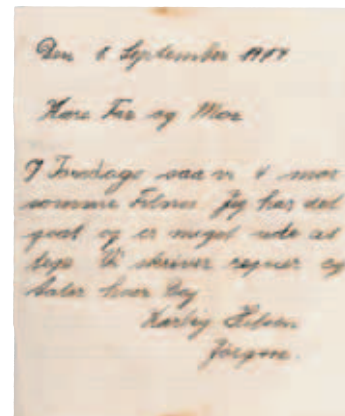
På Thanksgiving day i november fortalte Palle Vestberg om sit 1 års ophold i USA på Gallaudet University. Den indledende menu bestod naturligvis af kalkun og æblepie.

Fra tid til anden efterlyser vi oplysninger om anonyme billeder, desværre som regel uden større held.

Fra Annelise Harboe modtog Selskabet en boggave på flere hundrede bind tillige med album med avisudklip fra faderen, Viggo Chr. Hansens hånd.

Udover sit kunstneriske virke var han stærkt engageret i adskillige døveforeninger. Han var stifter og formand for Døvstummerådet, der i over 30 år ydede døve juridisk og anden bistand.

Fra Jørgen Rødtop Nielsens skoletid på Nyborgkolen (1946/47): Tegninger og breve til far og mor. Også han skulle lære at tale.

Fra den nu nedlagte tunghøreskole i Rysensteensgade fik Selskabet foræret en samling utroligt smukke billeder fra dagliglivet på skolen.

Her varmes op, inden man skal i gang med dagens artikulationsøvelser.

Lørdag den 2. september var 150-årsdagen for opførelsen af Det kgl. Døvtumme-Institut på Citadelsvej, nuværende Skolen på Kastelsvej, og det blev fejret af Selskabet med et storstilet arrangement. Det foregik fortrinsvis i forstanderens have, og heldigvis var arrangementet begunstiget af godt vejr. En udstilling i spisesalen fortalte om de forgangne 150 år. Her kunne man blandt andet se planer og tegninger til Skolens udvidelse, et evigt aktuelt emne.

Blandt de mange aktiviteter ved festen den 2. september var der også et loppemarked, og en auktion ledet af pedel Jenø Batory, som gav et fint overskud til Selskabets aktiviteter.

Pastor Johs. Jørgensen var ildsjælen i opførelsen af De Døvtummes Kirke i 1904. Muligvis er han også idemanden til den geniale opstilling af stolerækkerne.

Præsterne ved De Døves Kirke Bertel Bønnelykke og A. Tillner Andersen kom med omfattende

de materiale fra kirkens arkiv. Her er blandt andet pastor Behrendts prædikener og tegninger, tillige med trykte publikationer som menighedsblade, Effata m.m. Materialet blev siden brugt ved udarbejdelse af Kirkens 100-års jubilæumsskrift.

I juni måned holdt Selskabets kustode 4 Tagved-hånden-møder for medlemmerne og der udveksledes mange gode historier og informationer.

Til Danske Døves Landsforbunds årsmøde i Herning havde Selskabet lavet en udstilling om forstander Holm. Holm var jo en kendt personlighed i døves kredse, så det gav anledning til mangen en god snak.

Forældreforeningen Bonaventura fejrer i 1989 sit 75 års jubilæum, og efter festlighederne og udarbejdelsen af et festskrift deponeeres foreningens bestand hos Selskabet. Det består blandt andet af bestyrelses- og forhandlingsprotokoller fra 1914 ff, breve og anden korrespondance med skoler, Børneklinden, forældrebreve, fundats for Bonaventuras støttefond, tidligere jubilæer og fotografier.

På Bonaventuras feriekoloni på Lynæsfortet kunne børn fra de københavnske døveskoler nyde sommeren, her i 1930.

På årsmødet den 24. februar med 20 deltagere, fik vi det gode budskab, at Skolen ville bekoste restaureringen af en del af Studiesamlingens store plancher med de originale arkitekttegninger af skolerne.

Anne Gammelgaard, barnebarn af forstander i Nyborg og Fredericia, Georg Forchhammer, og selv døvelærer i Fredericia og København, forærer Selskabet en omfattende samling af bøger, arkivalier og billeder fra farfaderens liv og virke.

På døvelærermødet i Nyborg 1902 fremlagde Georg Forchhammer sit Mund-Hånd-System efter mange års grundigt forarbejde. Han øvede MHS sammen med sine elever, når de sammen på hans søndagsvagt gik tur på Nyborgs volde.

Døvehistorisk Selskab mindedes sin første formand, Asger Holm, ved et stort arrangement den 26. april på Skolen på Kastelsvej. Mange tidligere lærere og elever havde fundet vej til en virkelig festdag.

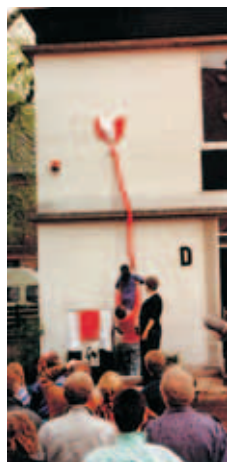
Først afslørede Asger Holms søn Christian og Karvig Rasmussen det nye navn på vejen mellem de gamle forsorgsinstitutioner (Blindeinstituttet og Døveskolen), nemlig Asger Holms Alle.

Dernæst afsløredes Kim Rosenvolds relief af Asger Holm. Det hænger på den hvide skolebygning, som ved Holms fortjeneste blev opført i 1968, og derved gav Skolen fantastiske faciliteter.

Ligesom den gule skolebygning er forsynet med årstal både for grundlæggelsen og udvidelserne blev den hvide skolebygning nu også forsynet med årstal.

For at klare økonomien bag relieffet havde Selskabet foretaget en storstilet indsamling, som heldigvis blev støttet af mange gamle elever og lærere.

1990

Derefter kunne gæsterne indtage et lettere traktement.

Efter festen forærede Christian Holm Asger Holms billedarkiv til Selskabet.

Ved pedel Leo Michelsens afgang forærede han Selskabet en flot samling gamle redskaber også fra forgængerens tid. Vi fik også nogle fine udskæringsarbejder fra Leos egen skoletid på Nyborgskolen.

Ved sin fratræden som Skolens syerske forærede Edith Søeberg os en del syting, herunder strimler med numre fra dengang hver elevs tøj skulle være forsynet med vedkommendes nummer. Ordningen stoppede i begyndelsen af 1950'erne.

I Trondheim kunne man dette år afsløre en buste af grundlæggeren af den norske døveundervisning, Andreas Christian Møller.

Han havde gået i skole her på Det kgl. Døvstumme-Institut 1810–16, hvorefter han fortsatte her som lærer frem til 1822. Derfor fik Selskabet den ide, at vi også ville have en buste af ham og startede derfor en indsamling.

Det skulle vise sig at være en ikke helt god ide, ingen støttede nemlig tanken, så Selskabet måtte droppe ideen.

Under udarbejdelsen af 100-års jubilæumsskriftet for Nyborgskolen kom Selskabet i kontakt med Aron Holm (elev fra Nyborg 1906–13).

Han havde udover vidnesbyrd, billeder, meget smukke og detaljerede tegninger og udskæringsarbejder fra sin skoletid samt en fantastisk hukommelse, der var til stor hjælp ved bogens tilblivelse.

Aron Holm deltog i en alder af 95 år i skolens jubilæumsfest. Han blev iøvrigt over 100 år.

På årsmødet diskuteredes Selskabets love, hvor især paragraf 5 var til debat. Det blev vedtaget at forslag til nye vedtægter skulle ligge klar til næste generalforsamling.

Efter generalforsamlingen viste Karvig Rasmussen film om Døves Vaskeri fra de gamle og til sidst trange forhold i Løngangsstræde frem til de smukke og lyse omgivelser i Herlev.

Efter middagen fortalte Tyge Salvig elegant om 2 af de »store« inden for døveundervisningen, Georg Forchhammer og Fritz Bechs pennefejde om MHS.

Døveforeningen af 1866 markerede den 18. november sit 125 års jubilæum ved at udgive en jubilæumsbog, som også Døvehistorisk Selskab var medudgiver af.

En redaktionskomité bestående af Olaf Suviranta, Sven Holstoft og Gudmund Kjær Sørensen lavede et imponerende grundarbejde, Jan William Rasmussen supplerede, og Sven Gudman lagde den endelige professionelle hånd på værket. Resultatet blev en meget flot bog.

I Brohusgade blev der foretaget grundige studier i materialet dér,

og på Kastelsvej fortsatte Sven Holstoft og Gudmund Kjær Sørensen arbejdet med bogen.

Begge de herrer fortsatte iøvrigt med at indsamle og registrere billeder til Studiesamlingen og fortælle historier og sjove anekdoter.

Årsmødet den 8. februar blev indledt med en speciel velkomstdrink kreeret af Tyge Salvig, Fredericia. En Castberg-bitter brygget i maj 1990.

Efter generalforsamlingen og middagen causerede Christian Barnholdt over forstander Rasmus Malling Hansen, og især hans skrivekugle.

Lederen af Blindehistorisk Museum, Mogens Bang, havde velvilligt medbragt museets skrivekugle (med punkttaster!), der til daglig står lænket fast i museet.

Ved årsmødet brændte 2 lys for vore afdøde medlemmer, Ildi og Jenø Batory.

Fra Ebba Kampp modtog vi hendes omfattende bogsamling af dansk og udenlandsk litteratur. Tillige manuskripter og breve fra en markant indsats for døves undervisning og videre uddannelse.

I dagene 23.–25. august afholdtes det første nordiske møde om handicaphistorie i Göteborg. Fra Selskabet deltog Palle Vestberg, Sven Gudman og Jan William Rasmussen.

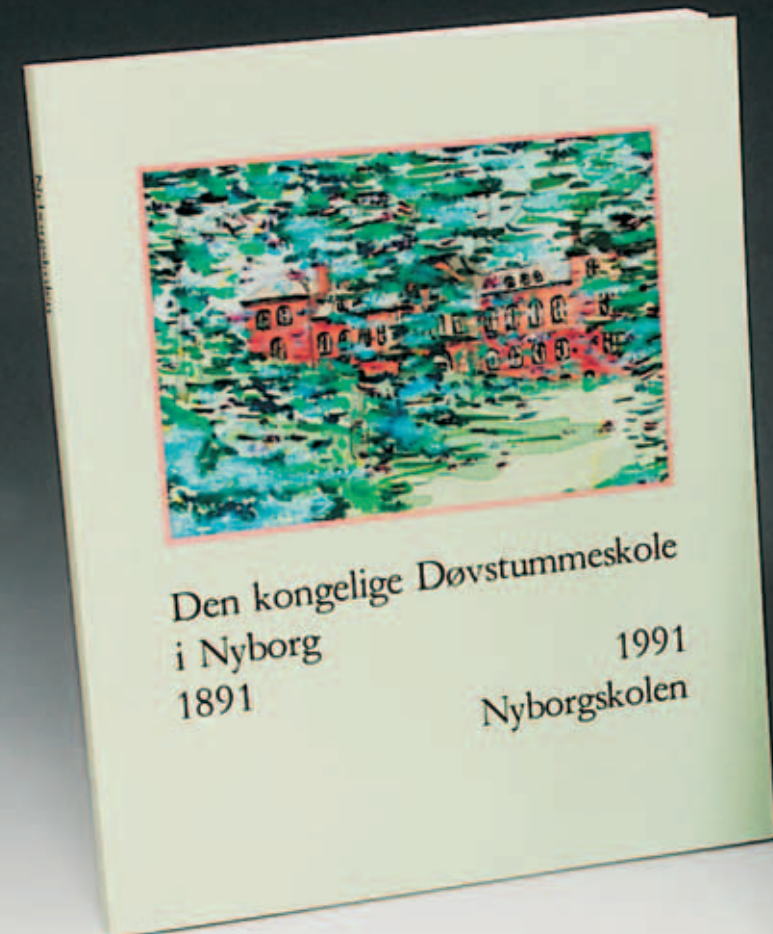
Nyborgskolen kunne den 9. september fejre sit 100-års jubilæum og alle sejl blev sat til for at skabe en gedigen fest under forstander Aage Møllergaard og viceforstander Bodil Christensens ledelse. Det lykkedes til fulde.

Også Døvehistorisk Selskab var med, idet vi lavede en, synes vi selv, meget flot udstilling, baseret på skolens store og rigelige bibliotek og arkiv, og med bidrag fra mange medlemmer af Nyborg Døveskoles Elevforening.

Desuden havde fhv. overlærer Niels Aaby lavet en meget fin udstilling om høreapparatets udvikling.

Intet jubilæum uden et festskrift. Her to flotte bøger med Døvehistorisk Selskab som medudgiver.

Generalforsamlingen den 21. februar, der blev overværet af 19 medlemmer, havde som det vigtigste punkt en ændring af paragraf 5.

Der havde i det forgangne år været arbejdet intenst med at finde den rigtige formulering på den ikke helt nemme paragraf. Ordlyden blev: I tilfælde af Selskabets opløsning depone- res dets værdier hos Danske Døves Lands- forbund, indtil det lykkes at genanbringe disse på en måde, som bedst muligt er i over- ensstemmelse med Selskabets nuværende vedtægter og formål.

Hertil skal tilføjes at denne paragraf selv- sagt ikke vedrører de dele af Studiesamlingen, som tilhører Skolen på Kastelsvej.

Inden middagen kunne forstander Bern- hard Christensen klippe snoren over til Sel- skabets nyerhvervede lokaler. Her skal være skolestue og læsesal.

Inge Larsen og Flemming Pickering nyder at blive opvartet af Sven Gudman og datteren Mette.

Til højre i billedet lytter en gammel Nyborgelev, Evan Kallermann, til sin gamle lærer Ludvig Guldborgs foredrag.

Derefter måtte medlemmerne arbejde sig gen- nem en opulent middag med 6 retter og tilhø- rende vine, som første gang blev serveret ved cand. polyt. Georg Forchhammers bryllupsfest med sin Kamma på

Den kgl. Skydebane, 3 år før de tiltrådte som Nyborgskolens første forstanderpar. Gæstebudet og dets rammer var arrangeret af Sven Gudman, som også havde sørget for, at vi fik det originale, autentisk vinplettede menukort i hænderne.

Efter middagen blev vi ved Nyborgskolen, idet fhv. døvelæ- rer, Ludvig Guldborg, fortalte med en gammel lærers kærlig- hed til sin skole og alt, hvad der hører til den: Om forstandere og lærere, om elever, om små og store begivenheder i tredivernes og fyrrernes Danmark. Det var levende historieundervisning, ja historieoplevelse, som skyldtes en næsten fotografisk hukom- melse og et dygtigt fortælle- talent.

Overlærer ved Nyborgskolen, N. K. Larsen, var en ivrig fotograf, og han havde altid et fotografi- apparat med på sine rejser i ind- og udland.

Til brug for sin undervisning skrev han udførligt ned bag på, hvad man så på billedet. Det gør det meget mere levende for os betragtere i dag, og man kunne ønske, at alle ville gøre det samme.

Efter foredraget om sin far skænkede Annelise Harboe os et sølvkors, som hendes far havde fået ved sin konfirmation af sin elskede lærerinde, frøken Thorup.

Ved udarbejdelsen af jubilæumsskrift for Fredericiaskolens 125 års jubilæum i 2005 er der gjort flittigt brug af arkivet. I såvel Fredericia- som Nyborgskolens arkiv er der meget materiale om foreningen Effatas virke. Forstanderne på disse

skoler var nemlig tillige formænd for Effata, som i årtier fra 1893 til 1933 hjalp døve over hele landet med økonomisk støtte, bogstavelig talt til det daglige brød.

Den 20. marts bragte Danmarks Radio en radioudsendelse om Studiesamlingen.

På årsmødet den 5. februar (med 35 deltagere) foreslog Døvehistorisk Selskab på initiativ af Annette Fihl, at døveforeninger og pensjonistklubber kunne oprette lokale udvalg, der skulle indsamle gamle billeder og historier. Blandt andet har Døveforeningen af 1866 fulgt opfordringen og har nu samlet meget materiale om døve i København.

Årets middag var atter skabt af Sven Gudman. Det var en middag i lighed med den, der blev serveret ved 1866's 50 års jubilæumsfest i 1916: Fiskerand med Hummersauce, Svineryg med Rødkaal og Vanille-Is.

Efter middagen fortalte Annelise Harboe levende om sine forældre Viggo Chr. Hansen og Agnete Uldall Hansen.

Fra Fredericiaskolen fik Selskabet en enestående gave omfattende store dele af Fredericiaskolens historiske bibliotek, arkiv og billedsamling, i alt 39 flyttekasser.

Med denne gave blev Studiesamlingen i højere grad landsdækkende, idet grundstammen i Studiesamlingen fra starten naturligvis var præget af beliggenheden i København.

Fredericiaskolens historiske samling var grundlagt af overlærer Tyge Salvig.

Anders Andersens maleri af forstander Johan Keller var med på Udstillingen af Døvstummes Arbejder ved Den første nordiske Døvstomme-Kongres i København i 1907.

Maleriet, samt andet materiale der befandt sig på 66's loft, blev overført til Selskabet.

I 1920 arrangerede forstander i Fredericia, Georg Forchhammer, undervisning i MHS for mødre og søskende til døve børn.

1993

Nordisk Seminar om Døves Kulturhistorie 13. maj til 16. maj 1993 blev Døvehistorisk Selskabs største satsning indtil i dag.

Det svært at forestille sig, at Selskabet en anden gang vil kunne overgå dette arrangement. 56 deltagere og adskillige tolke fra Færøerne, Grønland, Island, Finland, Norge, Sverige og Danmark fik nogle fantastiske dage i døvehistoriens lys.

Rapporten og en videofilm, som Selskabet udgav året efter, giver et lille men udmærket indblik i de oplevelser, deltagerne fik.

Seminarets geniale logo er tegnet af døvelærer Henrik Taarnby.

Allerede den første dag på Nordisk Seminar om Døves Kulturhistorie var der et omfattende program. Efter ankomst og indskrivning i Døveforeningen af 1866 i Brohusgade 17, var der velkomst ved Asger Bergmann og Palle Vestberg og recitation ved Alida Fastrup.

Derefter aflagde de forskellige lande rapport om, hvordan døvehistorien havde det i de pågældende lande.

Senere på eftermiddagen blev vi modtaget på Københavns Rådhus af kulturborgmester Tom Ahlberg, der også havde sørget for, at vi fik lidt at styrke os på.

Castberg og Rødtop byder de nordiske gæster velkommen til Castbergs første skole på Nikolaj Plads.

Derefter gik turen til Tivoli, hvor vi overværede Pantomimeteatrets 2 forestillinger. Og imellem disse var vi bag tæppet for at høre Pjerrot Morten Hansen fortælle om pantomimens tegnsprog.

2. dagen fortsatte med foredrag og gruppearbejde. Lene Ravn fortalte om 66, Aase Lyngvær Hansen: Døve mennesker før oss, og Bo Andersson: Döva och hörselskadade som aktörer i kulturhistorien.

Aftenen var helliget middag og fest i spisesalen på Skolen på Kastelsvej.

Lørdag fortsatte man foredragene på Skolen. Thorbjørn J. Sander: Andreas Chr. Møller, pionéren i Norges døvehistorie, Odd Inge Schröder: Hvordan lokalarbejde kan drives og Annegrethe Pedersen: Ældre døve fortæller skoleminder fra 1902–42.

Derefter foretog vi en historisk busrejse for at besøge de steder i København, hvor Castberg havde virket. Castbergs første skole er revet ned, men på gavlen dér afsløredes en udsmykning, som Sten Lykke Madsen havde lavet. Mona Heiberg, Tom Ahlberg og Palle Vestberg holdt de officielle taler.

Så gik turen til endnu et højdepunkt, til Nikolaj Plads 20–32, hvor Castbergs første private skole lå. Her ventede Castberg i egen høje person og førte os rundt i historien. Her var både foredrag, prisuddeling (Thorbjørn Sander og Bo Andersson fik hver et Castberghåndalfabet), historisk udstilling og kunst-udstilling.

Om aftenen var der åbent hus i Døvehistorisk Selskab med tid til fordybelse i historiske spørgsmål.

Søndag var der festgudstjeneste i De Døves Kirke arrangeret af pastor A. Tillner Andersen. Her prædikede Odd-Inge Schröder, og Jan Zachariassen, Per Thomas Ørlegård, Liisa Kauppinen og Adam Wille læste forskellige tekster.

Derefter fortsatte gruppearbejdet i Brohusgade, hvor man også vedtog en resolution, hvor man støttede Norges Døveforbund i deres ønske om at overtage Rødbygget (tidligere Trondheims officielle skole for døve) for at indrette museum dér.

Derefter kunne Palle Vestberg afslutte seminaret med håbet om, at deltagerne havde haft nogle indholdsrige dage og ønsket om, at deltagerne var blevet inspireret til at intensivere det døvehistoriske arbejde.

Seminarets deltagere foran Københavns Rådhus

Generalforsamlingen den 25. februar indeholdt naturligvis mest omtale af det veloverståede historiske seminar.

Selskabet havde ved Annette Fihl taget initiativ til en studiekreds, som skulle beskæftige sig med døvehistoriske emner. Desværre var interessen mere end beskeden, og man måtte droppe ideen.

I år bestod middagen af en nytårsmenu fra Hjemmet for Døve Piger i Løngangsstræde i 1944, dengang den tyske besættelse af Danmark havde varet i over 4 år.

Bordet var blandt andet pyntet med datidens rationeringsmærker og Richsbilleder. På et bord lå billeder og tekster fra datidens ugeblade, som man kunne studere i pauserne.

Middagen bestod af Kaninragout og Erstatnings-Citronfromage samt krigs-slik, lavet efter en opskrift, Sven Gudman havde fundet i et ugeblad.

Flere af Selskabets medlemmer kunne dog genkende smagen og savnede i nostalgien vemodige stemning en kop ægte Richs-kaffe.

Efter middagen fortalte Orla Kirdan om sit liv og karriere. Kirdans forældre var døve, og han havde (måske derfor) haft problemer med dansk i skolen.

Det er Orla Kirdan yderst til højre på konfirmationsbilledet fra 1957.

1994

Han startede i Københavns Sporveje, men fik så lyst til at blive døvelærer. Vejen gik fra Kastelsvej, over Fru Kampps Skole til døvekonsulent i Fredericia, hvor han også omtalte Ulleruphus' tilblivelse.

Kirdan medbragte sit fotoalbum med mange billeder fra sine forældres tid. Efter årsmødet forærede Kirdan generøst alle billederne til Selskabet.

Gudmund Kjær Sørensen var en kunstnerisk sjæl med stort humoristisk tegnetalent. Heldigvis skænkede han os fra tid til anden både tegninger og synlige minder fra sin skoletid og senere virke inden for Døves Teater.

Efter Gudmunds død i 2000 skænkede datteren, Gertrud Kjær Andersen, Selskabet endnu flere tegninger og billeder.

Af Jørgen Rødtop Nielsen modtog Selskabet en lille figur af benediktinermunken Pedro Ponce de Leon, den første kendte døvelærer i Spanien. Han underviste 2 døve brødre ved hjælp af skrift, munketegnet og sandsynligvis håndalfabet.

Forstander Johan Keller (1856–84) udgav som den første i Danmark anskuelsesbilleder. På døveskolerne havde de et mindre format beregnet til, at hver enkelt elev kunne beskrive et billede til en stil. I folkeskolen fik de efterhånden et stort format beregnet til ophængning på væggen.

En dag sad busten af Johan Keller (lavet af Th. Stein) i et marskandiser-vindue på Godthåbsvej og kiggede på os.

Ved en hurtig aktion erhvervede vi busten og bragte den hjem i bus 18 – således placeret, at det vakte nogen undren hos nye passagerer.

På årets generalforsamling omtales årets forskellige aktiviteter, blandt andet færdiggørelsen af den trykte beretning og en videoberetning om Nordisk Seminar om Døves Kulturhistorie.

Der har været afholdt et kulturseminar på Castberggård med Annette Fihl og Sven Gudman som medvirkende.

Sven Gudman forlader forretningsudvalget, som nu består af Annette Fihl, Evan Kallermann, Anne Louise Nielsen, Karvig Rasmussen, Jan William Rasmussen, Lene Ravn og Palle Vestberg.

Før middagen gav Flemming Pickering os et indblik i fremtidens undervisning. Flemmings projekt hedder MUSVIT (MULTimedia Støttet Vidensformidling) på Tegnsprog. En af mulighederne i MUSVIT er, at eleverne kan vælge, om de på en skærm vil have en forklaring i tekst eller på tegnsprog.

Ved sin fratræden i 2000 forærede Flemming Selskabet en komplet MUSVIT.

Efter middagen fortalte Annette Fihl levende og spændende om sin skolegang på Fredericiainstituttet i 1950'erne.

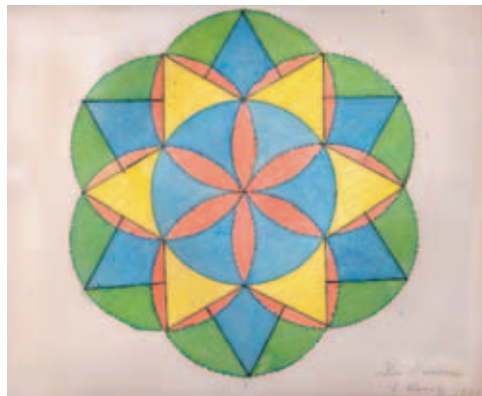
På et møde med repræsentanter for Københavns Borgerrepræsentation, Socialministeriet, Danske Døves Landsforbund og Skolen drøftede man Studiesamlingen nu- og i fremtiden. Der var megen velvilje for Selskabets opgaver, men der kom dog ingen konkrete tilsagn om økonomisk støtte.

Ester og Ole Boesen fra Haderslev forærede os fotos og håndarbejder fra skoletiden i 1920'erne. Således er trætoget snedkeret på Fredericiainstituttet i 1929.

Årets gavehøst var atter imponerende. Fra døvelærer Ludvig Guldborg, der var leder af døverejser i årene 1956–78, fik vi beretninger og billeder fra disse rejser.

Fra Lene Ravn og Annelise Birket (begge elever fra Frk. Thestrups Døveskole) har Selskabet modtaget håndskrevne lærebøger.

Fra Tove Danekilde, Karin Albrechtsen, Elly Bjerregaard, Edith Munk Plum, Karen Christensen, Dorrit Christensen, Viggo Hansen, Asta Pedersen, Robert Vagn Jensen og Kai Hansen har vi modtaget bøger og billeder fra deres skoletid. Fra Jytte Madsen har vi fået billeder af Høck-familien.

I Kai Hansens skoletid var geometriske figurer farvelagt med vandfarver mere populære hos lærerne end hos eleverne.

Selskabet fik en fin omtale i Viften, da Rødtop viste skolestuen frem for franskmændene Guy Bouchaveau, og endda fandt det, som Guy havde eftersøgt i mange år, nemlig navnene på l'Épees første elever, Genevieve og Martine Lorrin.

I Kastelsspostens julenummer orienteres Skolens medarbejdere om muligheden for at benytte Selskabets 3 åbne lokaler: Udstillingslokale, skolestue og læsesal.

I forbindelse med emneuge på Skolen havde Selskabet lavet en udstilling om døve og Danmark under 2. Verdenskrig.

På Castbergs tid skulle hver elev i almindelige skoler have en globus (datidens atlas) til undervisningsbrug. Men da den jo gerne skulle tages med hjem fra skole, fik man den ide på Døvstumme-Instituttet at lave en sammenfoldelig globus. Den blev farvelagt af pigerne og lagt i et foderal lavet af drengene. Så stort har sliddet været på disse glober, at der i dag kun findes få eksemplarer, alle opbevaret i Døvehistorisk Selskab.

På årets generalforsamling kom der forslag om at benytte Døvebladet til at komme med døvehistoriske indlæg. Der blev nedsat et udvalg til at gå videre med ideen, men efter udvalgsmøder og kontakt med Døvebladet løb projektet desværre ud i sandet.

Døveundervisning i Danmark 1807–1982 er udsolgt, og Danske Døves Landsforbund forespurgte redaktørerne, om det var muligt at lave en revideret udgave. Efter nogen betænkningstid mente man ikke, at dette var muligt, og løsningen blev, at Landsforbundet kunne gå i gang med et genoptryk.

Forretningsudvalget består nu af Annette Fihl, Evan Kallermann, Anne Louise Nielsen, Jan William Rasmussen, Karvig Rasmussen, Lene Ravn og Palle Vestberg.

Årsmødet fortsatte med middag: Tunmousse, krydderskinke med salater, brie, sammensat, kreeret og serveret af kassererens børn Dorte og Thomas.

Døves Teater fører i øjeblikket en stille tilværelse, og dets arkiv er derfor blevet deponeret i Studiesamlingen.

I 1964 opførtes Det gamle spil om Enhver med Alfred A. Hansen som instruktør og Gudmund Kjær Sørensen som Enhver. Sten Lykke Madsen havde lavet dekorationerne.

Evan Kallermanns foredrag »Fra Landsby-skole til kgl. Døvstummeskole i Nyborg« supplerede Evan med en udstilling i det nye udstillingslokale.

Fra Børnekliniken har vi modtaget en omfattende bogsamling og materialer anvendt til undervisning af førskolebørn. Tillige materiale fra stifteren af Børnekliniken Siegfried Dohns studier af døve skoleelevers udvikling.

Fra Inger Kjær har vi modtaget en samling billeder fra hendes 40 års lærergerning.

Kaj Lykkegård forærede os Indianernes hemmelige tegnsprog. Tricolore sæbe har udgivet bogen, hvor illustrationerne er i mærkatform.

Man fik en mærkat for hvert stykke sæbe, man købte, og man skulle altså vaske sig gennem 143 stykker håndsæbe, før man havde alle tegnene.

Anne Gammelgaards familiearkiv synes helt udtømmeligt: Igen har vi modtaget bøger, breve og billeder fra såvel bedstefaderen, Georg Forchhammer som faderen, Eiler Forchhammers virke på døveskolerne i Nyborg og Fredericia.

Anne Louise Nielsen, Lene Ravn og Evan Kallermann deltog i 3. internationale konference om døvehistorie i Trondheim.

Den 11. november besøgte Oslo Lokallag af Norsk døvehistorisk selskab Selskabet, for at vi sammen kunne udveksle erfaringer.

Formanden for Harboefonden Annelise Harboe modtog yderst velvilligt ansøgning fra Selskabet om indkøb af computer. Derved blev der skabt nye tider for Selskabet.

Under englændernes angreb på København september 1807 skød de fra Classens Have ind over byen.

Et par kugler ramte Castbergs skole i Sølvgade, så han måtte flygte til Christianshavn med sine lærere og elever.

Et par kugler nåede dog ikke deres mål. En kan ses på Skolens tilbygning af 1912, og en anden er placeret i Selskabets udstillingslokale, hvor den fungerer som indsamlingsbøsse for gæster og medlemmer, der gerne vil støtte os.

Ved årsmødet den 28. februar med 30 deltagere blev Jørgen Rødtop Nielsen valgt til forretningsudvalget.

Efter middagen fortalte stifteren og mange-årig leder af Døvefilm Arne Knudsen om danske døves filmhistorie.

På et møde den 20. oktober med Danske Døves Landsforbund blev der drøftet forskellige emner. Blandt mange punkter kan nævnes: Regler for benyttelse af lokaler og samlinger, ejerforhold, sikringsforhold vedrørende fortrolighed og adgang til følsomme oplysninger, sikring mod forfald af uerstattelige ting.

Der skelnes mellem brug af de åbne lokaler og Studiesamlingens omfattende bibliotek, billedsamling og arkiv. I arkivet kan der være følsomme oplysninger, og der er derfor kun adgang sammen med Jan William Rasmussen.

Der er i øvrigt blevet installeret tyverialarm i Studiesamlingen, ligesom der er sat gitter for vinduerne.

Studiesamlingens lokaler blev fra oktober 1997 til april 1998 anvendt af KC (Center for Tegnsprog og Tegnstøttet Kommunikation) til et hold elever på Danmarks Lærerhøjskole i emnet Tegnsprog som fag.

Det hedder i den afsluttende evaluering: »I forbindelse med et årskursus på Danmarks Lærerhøjskole blev der skabt mulighed for de studerende til at kunne benytte Studiesamlingen.

Denne viste sig at rumme en rigdom af oplysninger, som inspirerede til udarbejdelse af nye materialer til undervisningen i tegnsprog på det historiske og kulturelle område«.

Kom og se »GULD«

I forbindelse med Døves Olympiske Verdenslege 13.7.–26.7.1997 udstiller Døvehistorisk Selskab noget af sit »Guld« fra døveundervisningens barndom.

Man kan se det første danske håndalfabet fra 1808 og kobberpladen, det er trykt på, Castbergs læsebog for døvstumme fra 1806, altså fra året før undervisningen egentlig begynder.

Vi har Castbergs illustrerede lærebøger fra 1812 og 1814 med kobberstik med motiver fra datidens mest kendte steder i verden.

Og så er der Danmarks første døve døvelærers håndskrevne lærebøger 1827–1829 og meget andet. Ikke at forglemme en sammenfoldelig globus fra 1826 (haves ingen andre steder i Danmark).

Vi kan ikke nævne det hele her, det må og skal ses. Kom og mærk historiens vingesus. Og tag blot familie og venner med. Af sikkerhedsmæssige grunde vil udstillingen kun ligge fremme i de 14 dage, legene foregår.

Opråb til Skolens medarbejdere, og heldigvis fulgte mange opfordringen.

Carl Becker
(1871-1942)

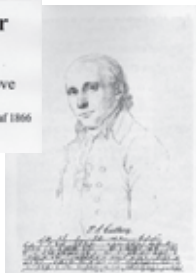
En af de "store" døve

Viceformand i Døveforeningen af 1866
1910-1942

Ulrik Frederik Gram
1810-1892

Denmarks first deaf teacher

Peter Atke Castberg
1779-1823

Founder of the education
of the deaf in Denmark

Til de mange gæster fra både ind- og udland, der kom for at se »Guldet«, var der lavet foldere på både dansk og engelsk.

Gæstebogen vidner om begejstrede besøgende fra hele kloden. Døvehistorisk Selskab fik en flot omtale i Døvebladet i forbindelse med WGD.

Superbe! C'est la 1re musée d'histoire des Sourds que j'ai pu voir! Bravo aux volontaires qui ont

ts ist sehr interessant, wie wir heute damalige Schulstrukturen hier betrachten können. So etwas gibt es rund in Deutschland im Leipzig. Aber diese Raum ist viel besser, es ist informativ. Es soll so bleiben. Wolfgang Bachme

Tack för en mycket intressant utställning!

*Andrew Ford Devon ENGLAND
H. SCHWARZACHER LONDON
Ulrike Wallat FREIBURG, GERMANY
WILLIAM KALE BURNABY, B.C. CANADA "Bowling"
NIKOS ISSARIS, ATHENS GREECE!
Hilbert Josef Christ, Berlin, Germany WGD '97
Gonzalo Horta Rosillos, Mallorca - SPAIN - 1997
Camille Beckham, Raleigh, North Carolina, USA
Charles NEUYEN, Nice, Riviera côte d'Azur, FRANCE WGD
Francis FOSSOUL, LIÈGE - BELGIUM
Riklefa, Cincin, Liège Belgique
Riklefa, Cincin, Liège Belgique
Jolanta Stør, NORGE
Britt Karmgård, Sverige (Stockholm)
Sven-Emil Karmgård, ...
Sven-Emil Karmgård
Carlos Garzon, Colombia og
Ximela Oppermann, Hildesheim
Kurt Kraut, Bremen -
long life and
Emmanuelle
leguet
FRANCE
It is so
time to
a lot!*

*Fabulous!
we feel fortunate to be here.
Jeff & Linda Lambrecht
Kaneohe, Hawaii 10/97
July 15, 1997*

Årsmødet 1998 fandt sted den 20. februar i overværelse af 39 medlemmer, næsten halvdel af Selskabets medlemmer, og det må siges at være virkelig flot.

Palle Vestberg trak sig som formand, og til ny formand valgtes Lene Ravn. Desuden nyvalgtes forstander Torben Kragh-Müller.

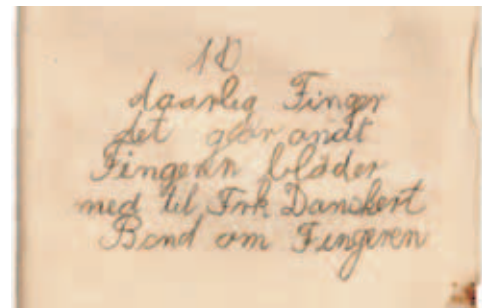
Selskabet havde modtaget 25.000 kr. fra Danske Døves Landsforbund.

6 deltagere havde 13 rigtige på den til lejligheden udarbejdede tipskupon, til trods for at der var fejl i den. Signe Birch vandt 1. præmie.

Under eventuelt overrakte Sten Lykke Madsen os et meget smukt cisereret sølvskrin. Det var i sin tid lavet til forstander Vilh. Larsen (Fredericia) i anledning af dennes

Under arbejdet med et nyt tag på Skolen på Kastelsvej gjorde pedel Svend Erik Hansen et ganske sensationelt fund: Æsker med forskellige broderier, samt aviser og »Pg. 216« Klara Hansens lille øvebog i Dansk. Hun var elev 1918–25.

40-års jubilæum i 1928. Det var forarbejdet af en ukendt døv kunstner.

Efter middagen causerede Anne Louise Nielsen om maleren Andreas Herman Hunæus, der blandt andet var tegnelærer på Institutet på Citadelsvej 1843–47.

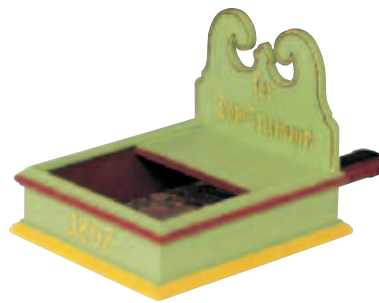
Anne Louise har siden skænket Selskabet sit materiale om Hunæus.

Det vil ikke være muligt at nævne alle de besøgende der har gæstet Døvehistorisk Selskab gennem 25 år, men vi lader et enkelt år fortælle om mangfoldigheden af vore gæster:

Døves Daghøjskole den 9.3. og 24.11. ved Kresten Helleberg. – Tolkestuderende fra KC den 10.3. ved Anne Skov og Annette Fihl. – Hedmark Døvepensjonistforening den 25.3. ved Kresten Helleberg. – Bonaventura den 18.4. møde for forældre og bedsteforældre. – 40-års jubilærer fra 1958 den 9.5. –Jørgen Rødtops byvandring den 17.5. slutter i Studiesamlingen. – 21 grønlandere den 22.5. ved Kresten Helleberg. – Malmø Døveforening den 23.8., 24 deltagere kigger indenfor. – Tegnsprogseminar på KC den 9.10., 50 gæster fra hele Europa.

Fra Jytte Dalgaard har vi modtaget en enestående samling familie billeder.

En gudstjeneste i provinsen i 1922 var samvær – med kirkelig handling, foredrag, kaffe på afholdshotellet og et fotografi til minde om dagen.

I Den kgl. Fundats om døveundervisning af 1807 står skrevet: »Paa Confirmationsdagene skal i alle Kirker i Danmark og Norge ombæres en Tavle, hvis Indbringende af Cancelliet bør samles og oplægges til et Fond for Døvstummes Undervisning«.

For at dette kunne ske lod kirkerne snedkerere en pengetavle, som kordegnen kunne gå rundt med og indsamle penge. Der findes eksemplarer med påskriften »For Døvstomme« i Holmens Kirke, Helsingør Bymuseum og Bymuseet i København.

For at kunne forklare vore mange gæster hvad en pengetavle er, har vi ladet lave en kopi ved Jan Møller fra Dragør.

På konfirmationsbilledet fra Fredericiaskolen i 1910 ses i midten Jacobine Tvillum, der blev over 100 år gammel.

På årsmødet den 12. februar med 30 deltagere kunne formanden glæde sig over, at tilskuddet fra Danske Døves Landsforbund gav Selskabet mulighed for at lave en sikkerhedsfotografering af de gamle smukke billeder.

Ved dette årsmøde fik Selskabet en gave, idet Søren Stanley kom med et maleri af Georg Forchhammer, malet af Aage V. Christensen (Fredericia).

Efter middagen fortalte Rødtop, som kun han kan, om sin opvækst og skolegang. Til sidst mindedes Rødtop den nylig afdøde TV-producer Inger Riis Laursen. Hun havde betydet utrolig meget for hans kunstneriske udvikling, som det blandt andet kom til udtryk i hans Castberg-figur ved Nordisk Seminar i Nicolai Skole i 1993.

Fra Alfred Pontoppidan (Frk. H. Thestrups Skole) har vi modtaget 4 bind håndskrevne lærebøger.

Bøgerne er et fremragende eksempel på, hvorledes lydretskrivningen anvendes i undervisningen på denne skole, hvor også anvendelse af MHS var vigtig.

1999

Den 10. juni afholdt Selskabet en succesrig Carl Beckeraften med overlærer Tina Bruun Larsens inspirerende foredrag om Carl Becker, en af de store i døves historie. Fra sin konfirmation i 1888 til sin død i 1942 var Carl Becker aktiv for døves sag, og da han tillige var en flittig skribent i Smaablade for Døvstumme, kan vi langt hen ad vejen følge med i hans tanker og ideer.

Også i år var besøgene af vidt forskellig karakter: Aalborgskolen 7.5. 15 medarbejdere – Kastelsvejens Elevforening 29.9. – Døves Kulturhus 14.10 ved Annette Fihl – 9. klasse fra døveskolen i Trondheim 29.4. Grundlæggeren af norsk døveundervisning i Trondheim, Andreas Christian Møller, var elev hos Castberg 1810–15.

I dette år fandt mange forskelligartede gaver vej til Selskabet:

Tidligere kordegn i Fredericia, Poul Jensen (Nyborg 1930–38): Stilebøger, 61 tegninger, dagbøger, breve og vidnesbyrd, Vort Skoleblad 1933–39 (elevernes eget blad på Nyborgskolen).

Hans Kristiansen: 20 dagbogsmapper og flere hundrede billeder (alle forsynet med navn, sted og dato!) fra Castberg Trop i 1950'erne og 1960'erne.

Poul Forchhammer, tilsynsførende med Brohusgade 17, med arkivalier herfra.

Fra KC har vi modtaget avisudklip 1993–98, med løfte om fremtidige afleveringer.

Fra tidligere forstander Svend Aage Sundgaard fik vi bøger og billeder fra Døvblindehjemmet i Nærum.

Børge Jason Olesen, Nyborgskolens Elevforenings energiske formand, afleverer foreningens arkiv. Det rummer foreningens totale historie fra 1927, med billeder, protokoller, årsberetninger, alt sammen i meget fin orden.

Hanne Jensen, Carl Beckers barnebarn, skænkede Selskabet et album med prægtige billeder fra datteren, Gudrun Lamberts lærergerning på Kastelsvej 1934–69.

På legepladsen ses både tavle og borde, som blev brugt i undervisningen, når vejret var til det.

Dertil et sjældent billede af det over 100 år gamle gymnastikhus, og ét med en skøn men farlig svingkarrussel.

I årene 1999–2002 udgav Dovehistorisk Selskab en årskalender med billeder hentet fra vores righoldige billedsamling.

Den 28. januar 1806 åbnede Castberg Den Kjøbenhavnske Undervisnings-Anstalt for Døvstumme, som fik til huse i Nicolai Skole på Nicolaj Plads. Han forelæste på denne dag for 8 elever og en del honoratiores om den egentlige stifter af døveundervisning, Abbé de l'Epée. Det var derfor kun naturligt, at Døvehistorisk Selskab havde valgt denne dato for dette årtusinds første årsmøde, og 40 medlemmer syntes det samme.

Under beretningen fremlagde Selskabet for første gang sit ønske om en hjemmeside.

Såvel Palle Vestberg som Karvig Rasmussen mente, at der nu skulle yngre kræfter ind i forretningsudvalget, og nyvalgt blev da også den unge Peter Niemelä. Forretningsudvalget ser herefter således ud: Lene Ravn, Annette Fihl, Evan Kallermann, Torben Kragh-Müller, Jørgen Rødtop Nielsen, Peter Niemelä og Jan William Rasmussen.

Knud Søndergård overrakte 4 bind dagbøger fra Ottekanten, om afgangsklassen fra Nyborgskolen siden 1949.

Efter middagen fortalte overlærer Mariann Heinsen om multimedieproduktion. En ny og spændende måde at præsentere historie på. Mariann havde filmet i den gamle skolestue, og efter en digitalisering af videoen var det nu muligt at klikke sig ind på et billede, som derefter nærmere kunne forklares i tekst og tegnsprog.

Dövas dag i Malmø havde den 27.9. arrangementet udflugt blandt andet til Døvehistorisk Selskab. Det gode vejr hjalp med at servicere de 250–300 gæster!

Fra Nyborgskolen modtog Selskabet en flot samling billeder tillige med skolens ældre bogsamling. Der var bøger helt tilbage fra Johan Kellers tid, og rigtig mange fra Georg Forchhammers tid.

Ved 4th International Conference on Deaf History på Gallaudet University i dagene 26.–30. juni deltog Lene Ravn, Peter Niemelä, Jørgen Rødtop og Anita Clausen. Deltagerne havde lavet udstilling om Døvehistorisk Selskab, og et genoptryk af vores engelsksprogede brochurer blev revet væk.

I årets løb blev Studiesamlingen ramt af noget nær en katastrofe. Skolebygningen skulle kalles, og håndværkerne mente ikke, at det var nødvendigt at dække for vores vinduer, da de skulle sandblæse den gamle kalk af. På nogle ganske få øjeblikke var hele Studiesamlingen fuldkommen tilsvinet af kalkstøv! For så at være helt konsekvent, blev dette nummer gentaget, da man bagefter skulle slibe vinduerne!!

Legepladsen på Nyborgskolen var delt i en pige- og en drengelegeplads adskilt af et skakit. Selv ikke når man skulle fotograferes, måtte man komme hinanden nær.

Det kgl. Biblioteks personaleforening besøgte Selskabet den 25.5. Deltagerne blev virkelig imponerede over det, de hørte og så, ikke mindst Guldets. Og de kommer jo endda fra en institution, der nok er forvænt med rariteter.

Døves kulturdage i Odense i dagene 27.–28. oktober havde også deltagelse af Døvehistorisk Selskab, idet vi stillede med 17 plancher, der belyste 17 forskellige emner. Af disse kan nævnes Carl Becker, P. A. Castberg, U. F. Gram, Børnehaven i Fredericia, 1. Nordiske Døvekongres og Håndalfabetet.

For at lokke de mange deltagere til at fordybe sig i billeder og tekster var der lavet en tip-13-konkurrence med præmier til de 3 først udtrukne rigtige løsninger.

Der var også lavet forskellige puslespil til de yngste deltagere, selvom vi også så ældre årgange kaste sig over dem.

Selskabet benyttede lejligheden til køb af kunst af kunstnerne Solveig Sonne Hornshøj og Teddy Witzansky.

Hunæus' tegning af sig selv har han tegnet, mens han i tiden 1843–47 var tegnelærer på Døvstumme-Institutet.

På årsmødet den 26. januar kunne formanden fortælle de 40 deltagere om et meget begivenhedsrigt år 2000, hvilket affødte mange spørgsmål og ideer fra deltagerne.

Selvom der er et stort ønske om en registrering af Studiesamlingens materiale, en studiekreds, samt hjælp til forskellige studier, er det ikke lige let at imødekomme alle ønsker.

Efter beretningen fik Jørgen Rødtop overrakt et Haandalfabet fra 1808 som påskønnelse for hans store interesse og arbejde for døvehistorie.

Ved mange lejligheder har Rødtop vist sig som en fortrinlig formidler, f.eks. Ved Nordisk Seminar om Døves Kulturhistorie, WGD-97 og for de mange gæster i Studiesamlingen.

Efter middagen, gravad laks med marine-rede grøntsager, kalkunbryst med rød piement-sauce og nøddemazarin med brombærcoulis og vanilleparfait, sammensat af Skolens fortræffelige cheffkok, Karina, kunne Peter Niemelä og Jørgen Rødtop fortælle om deres indtryk fra 4. International Conference on Deaf History.

Lydløs lørdag d. 11. august på Rådhuspladsen havde også deltagelse af Selskabet, idet vi i et telt havde hængt 8 af vore plancher op.

Fra Kirsten Malmbak har Selskabet modtaget scrapbøger fra Nordisk ungdomslejr 1968, 1970 og 1972 samt Døves Teaters love, årsberetninger og programmer for perioden 1980–90.

Tidligere plejemoder, Rano Lund, efterlod ved sin død en del billeder, bøger og breve, som velvilligst blev skænket til Selskabet af Ranos nevø, Carsten Lund.

Kjeld Nielsen (Kastelsvej) gav os en kuffert med læse- og stilebøger, samt en del tegninger fra skoletiden.

Skolens medarbejdere støtter Selskabet i dets bestræbelser paa at indsamle ting og sager:

Pedelalle Andreasen har fremskaffet gammelt teknisk materiale fra kælderen, Anja Duskin og Karina Wiinstedt fra køkkenet har i depotet fundet ældre køkkengrej og også linned helt tilbage fra kostskoletiden, og sundhedsplejerske Malu Piczenik har overladt os ældre instrumenter fra sygeplejegerningen i gamle dage.

Da Skolen på Kastelsvej under ombygning kommer til at lide under pladsmangel, bliver den gamle skolestue brugt som rigtig skolestue af 3.x.

Som led i en undersøgelse af handicaphistoriske samlinger i Danmark, omtales Døvehistorisk Selskab i Handicap-historisk tidsskrift, november 2001.

I efteråret udkom bogen om Carl Becker, skrevet af Tina Bruun Larsen. Samtidig har hun udgivet et teksthæfte med artikler af Carl Becker fra Smaablade for Døvstumme. Døvehistorisk Selskab har bistået med råd og råd.

Ved besøg den 14.12. fik vi lejlighed til at udveksle erfaringer med Dragør Lokalarkiv.

Pedel Børge Laursen finder i haven en mønt, 1 rbd. skilling fra 1813 med Fr. VI's kontrafej. Måske er det Fr. VI selv, der under sin inspektion af den nye skolebygning har kastet denne mønt som en slags lykkeskilling for den døveundervisning, han selv tog initiativ til i sin tid.

Det kgl. Døvstumme-Institut på Citadelsvej var samlingssted for voksne døve, såvel ved søndagsgudstjenesten som ved 66's sammenkomster. Dette fotografi fra 1886 viser formentlig 66's 20-års jubilæumsfest. Som nr. 3 og 4 fra højre anes A. C. Nyegaard og Ole Jørgensen. (Det kgl. Bibliotek).

Formanden Lene Ravn kunne på årsmødet den 25. januar fortælle den rekordstore deltagerskare, nemlig 41, at det nu lysnede med registreringen af Studiesamlingens materialer.

På nettet kan man nu se bogbestanden på de store forskningsbiblioteker som f.eks. Det kgl. Bibliotek, og sammen med fortegnelse over Biblioteket på Ørnevej, KC og Videnscenter for døvblevne har vi et fint overblik over den trykte litteratur om, for og af døve. Og da Selskabet tilstræber at have al dansk relevant litteratur, kan vi måske med tiden trække titlerne ud fra disse registre og lave vores eget register.

Billedsamlingens system fungerer fortsat perfekt. For arkivaliernes vedkommende har Landsarkivet i år foretaget en omfattende registrering af Skolens arkiv, så også her er der godt nyt.

Middagen var i år kreeret af Annemarie Behrend, der også havde bagt kage til den efterfølgende kaffe. Den store opvask klarede Eva og Judy.

Efter middagen fortalte Sten Lykke Madsen på sin utroligt morsomme måde oplevelser fra sin barndom, sin skolegang på Fru Kampps Skole og sit virke på Den kgl. Porcelænsfabrik.

Ved årsmødet overrakte Sten 2 af sine festlige krus, som Den kgl. Porcelænsfabrik havde ladet ham udforme ved dette årsskifte.

Desuden overrakte han et af sine festlige relieffer, en af forarbejderne til hans udsmykning af gavlen i Sølvgade. Dette hænger nu i udstillingslokalet.

Beboere på Solterrasserne i Valby kom forbi den 24.10 og blev vist rundt af Kjeld Steffensen og Mette William Rasmussen.

I marts kunne Sten fejre 40 års jubilæum, og ved jubilæumsudstillingen købte Selskabet denne festlige figur.

Blandt flere besøg kan nævnes: Formanden for British Deaf History Society, John A. Hay, som besøgte Selskabet ved årsmødet. Efterfølgende fik Selskabet en nydelig omtale i Deaf history journal vol. 6, issue 2, 2002.

Den 21. april gæstede 14 englændere os og blev vist rundt af Jørgen Rødtop. Begejstringen var så stor, at de støttede Selskabet ved at lægge 642,- kr. i kanonkuglen!

Nyborgskolens Elevforening fejrede 75 års jubilæum, og lånte derfor naturligvis deres eget arkiv til en udstilling.

Det var Børge Jason Olesens far, Hans Olesen, der i sin tid stiftede foreningen, og det var datteren, Tove Danekilde, der i 1969–91 var formand, indtil Børge Jason tog over.

Det er Tove, der på billedet fra 1927 sidder yderst til venstre på skødet af sin mor.

Ved Annelise Harboes død har døve mistet en ihærdig frontkæmper. Utallige er de tillidsposter hun har bestridt siden sit første hvern som sekretær i Døvstummerådet i 1942. Hun var straks med på ideen om et døvehistorisk selskab og hun var i mange år en trofast deltager i vore arrangementer.

Fra midten af 1980'erne var hun Selskabets omhyggelige revisor, som stillede klare og konstante spørgsmål, så sent som ved dette års revision af regnskabet.

Annelise Harboe skænkede Selskabet meget af sit omfangsrige arkiv fra hendes lange virke i døveverdenen.

Hun overlod også sin far, Viggo Chr. Hansens, arkivalier, billeder og bøger til Selskabet.

Vi fik også økonomisk støtte til vores forskellige gøremål, senest betød det, at Selskabet kunne anskaffe et komplet computerudstyr.

Annelise Harboe krævede meget af sig selv, og blev derved et lysende ideal for os andre, der havde den lykke at arbejde sammen med hende.

Deltagerantallet på dette årsmøde den 31. januar slog alle rekorder: 46.

Under generalforsamlingen kom man atter ind på afholdelsen af døveundervisningens 200 års jubilæum, som vil blive markeret af Skolen på Kastelsvej. Selskabet vil stille op med en udstilling og åbent hus.

Også i år var der gaver. Birthe og Brian Seiler kom med et smart vækkeur, lavet af John Seiler i begyndelsen af 1950'erne.

Til ny revisor efter Annelise Harboe valgtes Wendy Lewis.

Et ønske fra forretningsudvalget om et midlertidigt stop for antallet af medlemmer mødte bekymrede miner og forslaget blev trukket tilbage.

Atter i år kunne Danske Døves Landsforbunds direktør, Knud Søndergaard skabe glæde hos Selskabet med en check på 25.000 kr.

Den årlige tip-13-konkurrence blev i år vundet af Tove Selander, fulgt af Annette Ilsøe og Agnete Albertsen.

En yderst veloplagt Asger Bergmann fortalte om sin barndom. Asger kom fra et yderst velfungerende døvemiljø og blev derfor noget overrasket, da han kom i børnehaven Tusindfryd og senere på Aalborgskolen, hvor brug af tegnsprog var så absolut bandlyst.

20 deltagere fra konfirmationsholdene fra 1962 og 1963 kunne nikke genkendende til mange ting fra deres skolegang, så lidt flere minder dukkede op.

Selskabet havde ladet lave T-shirts med billeder af de 2 klassers afgangsbilleder, en ide der faldt i god jord.

Selskabet købte på en auktion hos Bruun Rasmussen 2 malerier af H. A. Hunæus. Titlerne var: To portrætter: Dame med mørkt hår og slangekrøller (ifølge oplysninger kunstnerens mor) og Mand set i profil.

Castberggaards forretningsudvalg holdt møde den 16. juni i Selskabets udstillingslokale.

Ketty Nielsen har foræret os gemalen Peder Friis Nielsens kontaktbøger fra Statens skole for svært tunghøre Børn.

Selvom Danske Døves Landsforbund ikke var så glade for at skifte adresse, så kommer det Selskabet til gavn, idet DDL ved Asbjørn Rasmussen benyttede lejligheden til at tynde lidt ud i deres arkivalier og overføre dem til os.

På en og samme dag 13. maj kom 7. klasse fra Møllevangsskolen i Århus og 28 elever fra Birgittaskolan i Örebro på besøg.

Historisk Selskab for Handicap og Samfund havde den 22. marts henlagt sin generalforsamling og årsmøde til Døvehistorisk Selskabs lokaler.

27 deltagere værdsatte de historiske omgivelser, og spørgelysten var stor, idet deltagerne jo har de samme opgaver og problemer med deres egne museer og samlinger.

Brændgårdskolen i Herning besøgte os den 19. november med 21 elever og 5 lærere.

De havde god tid og fik derfor en grundig indføring i døveundervisningens historie. Der var tillige lavet forskellige opgaver, som de kastede sig over med stor entusiasme.

Selskabet har ved et sensationelt køb erhvervet 2 bøger af Castberg: Naturen og Mennesket i Billeder for Ungdommen, 1817 med alle 12 kobberstik, og Billeder af Jordens mærkværdige Bygninger, 1811 med samtlige tilhørende 12 kobberstik med den nydeligste kolorering, samlet i en smuk kassette.

Da bog og kobbertryk ikke kan trykkes samtidig, er det meget sjældent, man møder et komplet sæt af kobbertrykkene.

Kobberpladen til sidstnævnte bogs kobberstik befinder sig iøvrigt i Studiesamlingen.

Maleriet af P. A. Castberg er skænket af Claus Biilman, en direkte efterkommer af Castberg.

Såvel kunstner som årstal er ukendt, men det må være det først kendte maleri af Castberg, og Selskabet er meget glad og stolt over, at maleriet efter næsten 200 år i familiens eje nu hænger i Døvehistorisk Selskab.

Første punkt på årsmødets store program var afsløringen af et flot tegningsskab skænket af Kirsten Malmbak.

I en smuk tale fortalte Kirsten om, hvordan det at tegne alle dage havde betydet meget for hende. Det var hendes tegnelærer SOL, (S.O. Larsen) der havde lært hende den svære kunst at tegne. Op gennem årene havde kunst altid været vigtig for hende og blandt andet gennem Danske Døves Kunstforening givet hende mange gode oplevelser.

Formanden kom i sin beretning atter i år ind på Danske Døves Landsforbunds gavmildhed, men der var også god brug for penge, blandt andet kunne Selskabet nu fortsætte sikringsfotograferingen.

Efter generalforsamlingen causerede Peter Niemelä over emnet døde riddere og hvilke danske døve, der gennem tiderne var blevet

udnævnt til henholdsvis dannebrogsmænd og riddere. Knud Søndergaard havde taget sit ridderkors med, så der var lejlighed til at beundre en nulevende ridder.

Efter middagen fortalte Palle Vestberg om den døvblinde Lilly Jensen. Han havde netop fået udgivet »Ukuelige menneske«. Om Lilly Jensens liv som døvblind, der belyser den hårde skæbne, der ramte Lilly som 3 årig og om den måde, hun tacklede livet, og også hvordan hendes omgivelser på godt og ondt klarede denne udfordring.

9. klasse med lærerne Lisbeth Hansen og Frank Selch har været på tur til Paris, og benyttede lejligheden til at aflægge Cafe Signes et besøg. Det er en ganske almindelig cafe, hvor al betjening foregår på tegnsprog. Klassen købte et sæt salt og peber, som den har foræret Selskabet.

Selskabet har taget initiativ til et tættere samarbejde mellem de nordiske døvehistoriske selskaber med henblik på at udveksle alle trykte publikationer, som tidsskrifter, brochurer, foldere, plakater m.m. vederlagsfrit.

De Døves Kirke fejrede den 18. december 100 års jubilæum, og Selskabet ydede en væsentlig indsats ved jubilæumsskriftets tilblivelse.

Der er desuden ydet bistand med billeder til jubilæumsbøgerne om Døvania og Oticon.

Jane Wellejus, producer ved Danmarks Radio, har foræret os sin skrivetelefon, som hun altid medbragte i sit arbejde. Set med nutidens øjne er det en stor og tung sag, og så var den bare et hit for 20 år siden.

Også Asger Bergmanns første skrivetelefon er skænket til Selskabet med velvillig tilladelse af Bitten Rasch, Handicap-tjenesten Tele Danmark.

Fra Bent Hansen: Et komplet sæt af Døves Jul 1955–2003.

Af årets mange besøg kan nævnes: Joseph Murray fra Ål i Norge – James E. Tucker fra Maryland School for the Deaf – Jochen Muhs fra det tyske døvelandsforbund – Örebro-skolan – Kastelsvejens Elevforening og Skolens tegnsprogs-kursus.

Selskabet har af Bente Bust købt en stofcollage: *Indianerpige*.

Ved Døves Kulturdag på Castbergsgård bidrog Selskabet med 16 plancher.

Viggo Chr. Hansens skulptur: Hvilende Kvinde siddende på en Træstub blev Selskabets første køb på netauktion.

Døvehistorisk Selskabs årsmøde ramte i år dagen for Castbergs første forelæsning, nemlig den 28. januar.

Formandens beretning følges andægtigt både af medlemmerne og af Viggo Chr. Hansens Hvilende Kvinde siddende på en Træstub.

Formanden, Lene Ravn, kunne atter glæde sig over de mange gaver og de fine køb, man havde gjort i det forgangne år.

Til de hastigt kommende jubilæer, Skolens og Selskabets, efterlyste man ideer og hjælp til at udføre dem.

Ud af forretningsudvalget trådte Annette Fihl og Evan Kallermann og blev erstattet af Annegrethe Pedersen.

Efter middagen causerede Peter Niemelä over emnet: Tegnsprog i levende billeder, og vi så blandt andet en sekvens med Carl Becker fra 1929.

I pausen er det rart at få strakt benene og lade snakken gå.

Fredericiaskolen fejrede den 22. marts sit 125 års jubilæum og udgav i den anledning et jubilæumsskrift, hvortil Selskabet har ydet råd og dåd.

Selskabet var også repræsenteret ved H. C. Andersen-festivalen i Brohusgade den 4.–5. november. Selskabet bidrog med 6 plancher, deraf 2 nye om Ole Jørgensen og A. C. Nyegaard. Dertil var der lavet 2 farvelagte foldere.

Alfred Nielsen deltog i døves olympiske lege i 1949 her i København og vandt guld i 800 m løb, samt bronze i 1500 og 4x400 m stafetløb.

Med i gaven fra enken, Ella Nielsen, var foruden medaljer, diplomer og billeder fra denne store begivenhed, tillige de shorts, der bar Alfred Nielsen frem til sejr.

Af Lene og Tomas Kold Erlandsen har vi modtaget A. C. Nyegaards De Døvstummets Haandalphabet samt et Udvalg af deres lettere Tegn, 5. opl. fra 1898. Bogen er tillige forsynet med en dedikation fra forfatteren til pastor Jørgensen.

Bogen er i praktisk lommeformat, flittigt brugt i skoler og foreninger og derfor hurtigt slidt op. Så selvom den udkom i 9 oplag, er den en sjældenhed.

Fra Asger Bergmann har vi modtaget et flot skibsmaleri af Peder Christian Pedersen, Maleriet forestiller »København«, som forsvandt i Stillehavet på en rejse i 1928.

P. C. Pedersen var født i Thisted i 1870, kom til Institutet i København og efter konfirmationen tog han til Aalborg, hvor han fik arbejde. En dag i september 1928 fik han lov til at komme ombord på København, da det lå til kaj i Aalborg, inden det skulle ud på, skulle det vise sig, sin sidste rejse.

Ved dets forsvinden opstod der hos de pårørende et behov for et billede af København, et behov som P. C. Pedersen opfyldte ved at male utallige kopier.

Endnu engang har Selskabet gjort et godt køb på Bruun Rasmussens auktioner, idet vi erhvervede Herman Andreas Hunæus: Selvportræt af Kunstneren som Dreng i sit Barndomshjem.

Som det ses på tegningen var Hunæus iført faderens chakot, tornyster og sabel. Faderen var kaptajn i Borgervæbningen.

Ved årsmødet den 27. januar kunne Lene Ravn glæde sig over, at Selskabets betrængte lokalesituation nu var blevet løst ved stor velvilje fra Skolens side. Det hidtidige udstillingslokale og skolestuen har byttet gårde, og flytningen er nu næsten tilendebragt, som medlemmerne kunne konstatere ved det åbne hus inden generalforsamlingen.

Torben Kragh-Müller ønskede ikke genvalg, så forretningsudvalget består her i jubilæums-året af: Lene Ravn, Jørgen »Rødtop« Nielsen, Peter Niemelä, Annegrethe Pedersen og Jan William Rasmussen.

Ved 200-års jubilæet for døveundervisningens indførelse vil der blive opsat en mindesten for P. A. Castberg på Assistens kirkegård, betalt af Døvefonden, mens de årlige udgifter vil blive betalt af Selskabet.

Efter generalforsamlingen er der spisning ved de altid smukt pyntede borde med de gamle tintallerkener og dækkeservietter med motiver fra døvehistorien.

Efter middagen fortalte præsidenten for Deaf History International, Odd-Inge Schröder, om DHI og nævnte, at Danmark tidligt havde grundlagt et døvehistorisk selskab.

Efter foredraget fik Odd-Inge overrakt et håndalfabet som påskønnelse for sit arbejde for døvehistoriens udbredelse.

Døvehistorisk Selskab var vært, da The International Malling-Hansen Society holdt stiftende generalforsamling den 6. maj.

Deltagerne fra Norge, Tyskland, Holland og Danmark kunne, udover at lave love m.m., også præsentere rariteter fra Malling Hansen-tiden, blandt andet hele 3 skrivekugler!

Ved mødet skænkede oldebørnene til Malling Hansen: Elsebet og Jacob Erlangsen og Lars Mathiesen Selskabet dette smukke maleri af Skolen og forstanderens have anno 1891.

Danske Døves Kunstforening, stiftet 1972, har ved Solveig Sonne Hornshøj givet sit arkiv til Selskabet.

Billeder og arkivalier fra Peder Pedersens aktive foreningsliv i 66 er ved datteren Jytte Jonasens mellemkomst foræret til Selskabet.

Ole Munk Plums mindelegat gik i år til Peter Niemelä. Før og efter højtideligheden på KC den 16. maj var der åbent hus i Selskabets lokaler.

Ved årets 6. Internationale Døvekonference i Berlin deltog fra Selskabet Jørgen Rødtop Nielsen, Annegrethe Pedersen og Tomas Kold Erlandsen.

Døvefilm/Video har holdt flyttedag, og ved den lejlighed skænket Selskabet deres museale samling. Det drejer sig blandt andet om Døvefilms første smalfilmsafspiller, en videomaskine fra 1968 og en TV monitor ligeledes fra 1968. Desuden Ole Munk Plums 16 mm filmkamera »Bolex« fra før Døvefilms start i 1963.

På vegne af afdøde Annelise og Niels Harboes 4 børn forærede Jørgen Harboe Selskabet rariteter fra det Harboeske hjem og fra morfaderen Viggo Chr. Hansen. I gaven var der manuskripter, artikler og breve, samt billeder og nogle af Viggo Chr. Hansens skitser fra hans rejser til Italien.

Samme år som Viggo Chr. Hansen lavede sin statue af Castberg foran Døvstumme-Instituttet, lavede han også en mindre buste. Den er sidenhen blevet kopieret og anvendes nu ved uddeling af Castbergprisen.

Nu har Selskabet også den originale buste fra 1912!

Viggo Chr. Hansen i sit atelier med sin lille Castbergbuste på skamlen.

Selskabet kan glæde sig over, at rigtig mange mennesker igennem årene har kigget indenfor i Selskabets lokaler, og gæstebogen kan fortælle om mange glade besøgende.

Antallet af gæster (og her tælles ikke Selskabets medlemmer eller Skolens medarbejdere og elever med) er ved jubilæet på 2.354.

Af fremmede lande topper nabolandet Sverige med 302, så kommer Norge med 91, derefter følger USA med 37 og England med 30. Men der er gæster fra alle verdensdele, og ved WGD i 1997 kom de helt fra Australien og Brasilien for at se »Guldet«.

De er også kommet fra Afrika, især fra Uganda med 8 besøgende. Libanon, Kina og Afghanistan er også repræsenteret.

Fra det høje nord, Grønland, har vi haft 25 besøgende.

Vi har haft 1.678 danske gæster.

Den smukke buffet og Fritz Bechs brudekiste harmonerer fint med Solveig Sonne Hornshøj og Sten Lykke Madsens fantasifulde collager.

Skolens gamle baderum – flere af Selskabets medlemmer kunne ved sidste årsmøde huske, at de i sin tid havde stået under den kolde bruser – er nu sat i stand og indrettet til magasin. Her ses flytteholdet midtvejs i den hårde flytning.

Den gamle skolestue bliver brugt som her af 2.E i 2005 ved årets julespil, og da Inge Larsen den 26. 9. 2006 fortalte elever i 3.E om skolen i 1946, det år hun begyndte sin lærergerning!

Skolen på Kastelsvejs 200 års jubilæum nærmer sig, og Torben Kragh Müller og Tina Bruun Larsen fra jubilæumsudvalget gransker gamle festskrifter i historiske rammer.

John Hay, formand for British Deaf Society, henter inspiration til sit virke i: »truly magnificent deaf museum«, som han udtrykte det i gæstebogen.

Det nye og smukke udstillingslokale giver god mulighed for møde- og udstillingsaktivitet.

Døvehistorisk Selskabs udgivelser

Bøger og tidsskrifter:

Døveundervisning i Danmark 1807–1982. Med et tillæg om voksne døve. Ved Asger Holm, Sven Gudman, Jan William Rasmussen, Palle Vestberg. Døvehistorisk Selskab 1983. 245 sider, illustreret.
– uændret genoptryk 1997.

Fru Kampps Skole. Udgivet i anledning af tidligere forstander fru Ebba Kampps 80 års fødselsdag den 9. oktober 1987. Redigeret af Sven Gudman, Jan William Rasmussen. Døvehistorisk Selskab 1987. 34 sider, illustreret.

Døveforeningen af 1866 – en billedbog. Ved Sven Gudman. Døveforeningen af 1866 & Døvehistorisk Selskab 1991. 152 sider, illustreret.

Den kongelige Døvstummeskole i Nyborg 1891 – Nyborgskolen 1991. Af Jan William Rasmussen. Nyborgskolen & Døvehistorisk Selskab 1992. 124 sider, illustreret.

Tidsskrift: Juni 1984, april 1985, oktober 1987, februar 1988, illustreret.

Døvehistorisk tidsskrift. 2002–04, illustreret.

Kalender. 1999–2002, illustreret.

Nyt om gammelt.
Orientering fra Døvehistorisk Selskab. Nr. 1–34. 1991–2006, illustreret.

Ved Nordisk Seminar om Døves Kulturhistorie:

Nordisk Seminar om Døves Kulturhistorie. Rapport redigeret af Jan William Rasmussen og Palle Vestberg. Døvehistorisk Selskab 1993. 64 sider, illustreret.

Videorapport fra Nordisk Seminar om Døves Kulturhistorie. Planlægning og redigering: Bent Brøndum og Palle Vestberg. Videooptagelser ved Josef Orban, Poul Lambert, Pernille Tillner og Gert Baden. (3 timer, 18 minutter).

Fra Baldersgade til Nyborg. (En udstilling om elev Ellen Eriksen 1886–94). 8 sider, illustreret.

Visioner. Udstilling om døveundervisning 1806. I Kulstof 92, Nikolaj Plads 30–32. 8 sider, illustreret.

Foldere:

Peter Atke Castberg (1779–1823)

Det kgl. Døvstumme-Institut i Kjøbenhavn

Ulrik Frederik Gram (1810–92)

Carl Becker (1871–1942)

Skolen på Kastelsvej

Andreas Herman Hunæus (1814–66)

Ole Jørgensen (1830–1907)

De Døvstummes Haandalphabet samt et Udvalg af deres lettere Tegn udgivet af A. C. Nyegaard

Folderne om Castberg, Det kgl. Døvstumme-Institut, Gram og Becker findes tillige i en engelsk udgave.